

Socialstyrelsen kvalitetsgranskar
standardiserade bedömningsmetoder

GDS-20 – Geriatric Depression Scale

GDS-20 är ett screeningsinstrument, avsett att identifiera depression hos äldre personer. GDS-skalan introducerades i USA 1982 (Brink, T. L. et al 1982) och bestod då av 30 frågor som beskrev olika depressionssymtom.

Senare har en kortversion bestående av 15 frågor introducerats. Båda versionerna har översatts till ett flertal språk, bland annat svenska. I en modifierad svensk version, GDS-20, har fem frågor om fysisk hälsa lagts till den version som består av 15 frågor (Gottfries, C-G. et al.,1997).

Målgrupp: Äldre personer

Syfte: Används för identifiering av depression bland äldre människor.

Beskrivning

Innehåll och genomförande

Konstruktion

GDS-20 består av 20 frågor om hur personen känner sig för närvarande och har känt sig de senaste två veckorna. Den svenska versionen, GDS-20, innehåller frågor om högt och lågt stämningsläge, brist på energi, oro, social tillbakadragenhet samt de tillagda frågorna om fysisk hälsa. Av svaren kan man bedöma om det finns tecken på depression. Skalan kan användas av personal utan psykiatrisk specialkompetens och av de äldre själva.

Omfattning och intensitet

Poängsättning och återkoppling

Frågorna besvaras med ja eller nej, och svar som tyder på problem (ibland ja-svar, ibland nej-svar) ges ett poäng. 0–5 poäng på skalan tolkas som att en depression inte är sannolik, medan 6–20 poäng tolkas som att en depression kan misstänkas. Denna information finns på formuläret. Vid en indikation på depression är nästa steg en klinisk bedömning av läkare, där diagnostiska kriterier på depression används. Instruktioner om återkoppling saknas.

Tidsåtgång

Ingen uppgift.

Utbildning och licens

Tillgänglighet: GDS-skalan är tillgänglig genom en artikel i Läkartidningen nr 12, 1997, s 1099–1102 eller via Region Skåne.

Krav på förkunskaper: Utbildning till psykiatrisjuksköterska eller distriktsläkare anses vara lämpligt.

Krav på utbildning: Ett par träningstillfällen anses vara tillräckligt.

Kvalitetsgranskningen

Användarmanual

Det saknas en manual på svenska.

Saknas och bör kompletteras

- En svensk manual saknas och bör utarbetas. Den bör innehålla information om målgrupp, instrumentets bakgrund, användning, konstruktion samt instruktioner för återkoppling.

Tekniska data

En dansk studie har testat GDS-skalans samband med två andra skalor på ett urval av 145 äldre personer. Resultaten har varit goda. Skalorna var Cornell Scale of Depression in Dementia ($r=0,82$) och Hamilton Rating Scale for depression ($r=0,84$). Den engelska versionen med 30 frågor har validerats i flera studier, en med avseende på depression mot två andra skalor: Hamilton Rating Scale for depression ($r=0,83$) och Zung Self-rating Depression Scale ($r=0,84$). Andra studier har visat god diskrimineringsförmåga hos svårt deprimerade och icke deprimerade (Yesavage et al., 1983). Den svenska versionen har testats med avseende på data från 1 002 personer, där 65 av 93 fall (70 procent) med misstänkt depression kunde bekräftas med hjälp av diagnoskriterierna ”Diagnostic and statistical manual of mental disorder” (Gottfries et al., 1997).

Ingen reliabilitetsstudie har genomförts i Sverige. Den engelska versionen har prövats med avseende på intern konsistens (alfa = 0,94) och split-half-korrelation ($r = 0,94$) med data från 100 personer. Test-retest har prövats med data från 20 personer (Yesavage et al., 1983).

Saknas och bör kompletteras

- Det saknas dokumentation om översättning och komplettering av den svenska versionen.
- Sensitiviteten, dvs. andelen deprimerade som inte identifierats av GDS, har inte prövats för den svenska versionen (Gottfries, 1997). Å andra sidan visar andelen som korrekt definierats som deprimerade ett relativt högt värde.
- Jämförande studier av nyttan saknas. Frågan om vårdgivare, biståndsbedömare med flera fattar bättre beslut för klienten/patienten på grundval av GDS jämfört med någon annan bedömningsgrund, kan därför inte besvaras.

Referenser

Gottfries, C-G., Noltorp, S., Nörsgaard, N., Holmén, A. & Högstedt, B. Kvalitets-säkringsinstrument på vårdcentral: skala identifierar depression bland äldre. *Läkartidningen* 1997;94(12):1099-102.
<http://larkiv.lakartidningen.se/1997/temp/pda15453.pdf>

Brink, T. Y. Screening tests for geriatric depression. *Clinical Gerontologist* , 37-43. 1982.

Sheik, J. Y. Proposed factor structure of the Geriatric Depression Scale. *International Psychogeriatrics* , 3 (1), 23-28. 1991.

Yesavage, J. B. Development and validation of a geriatric depression screening scale: A preliminary report. *Journal of Psychiatric Research* , 17 (1), 37-49. 1983.

Körner, A. L. J. The Geriatric Depression Scale and the Cornell Scale for depression in dementia. A validity study. *Nordic Journal of Psychiatry* , 60 (5), 360-364. 2006.